

Sygn. akt VIII C 3182/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 25 lutego 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w VIII Wydziale Cywilnym

w składzie: przewodniczący: Sędzia Bartek Męcina

protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2021 roku w Łodzi

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. w G.

przeciwko P. W.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt VIII C 3182/18

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 18 lipca 2018 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) spółka z o.o. z siedzibą w G., reprezentowany przez niezawodowego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego P. W. kwoty 1.184,29 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 945 zł oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 219,29 zł, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego zwrotu kosztów sądowych. W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany zaciągnął pożyczkę w kwocie 945 zł. Zgodnie z umową pozwany powinien zwrócić kwotę pożyczki w 6 miesięcznych ratach po 157,50 zł każda. P. W. nie dopełnił obowiązków wynikających z powyższej umowy i nie wpłacił żadnej kwoty na poczet powyższego zobowiązania. Z uwagi na brak spłaty powód wypowiedział umowę pismem z dnia 15 lutego 2016 roku z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, w związku z czym niezapłacona kwota z tytułu mowy pożyczki stała się wymagalna w dniu 23 marca 2016 roku. Na dochodzoną pozewem kwotę składa się m. in. 219,29 zł tytułem skapitalizowanych odsetek karnych za okres od dnia następnego po dniu wymagalności roszczenia do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu.

(pozew w e.p.u. k. 3-5 v.)

W dniu 21 września 2018 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty k. 6)

Nakaz ten pozwany zaskarżył sprzeciwem w całości twierdząc, że nie zaciągał u powoda żadnej pożyczki.

(sprzeciw k. 6v.-7)

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z uwagi na skuteczne wniesienie sprzeciwu.

(postanowienie k. 10)

Po przekazaniu sprawy z e.p.u., powód uzupełnił braki pozwu i podtrzymał powództwo w całości.

(pismo procesowe k. 12, pozew k. 13- 14)

W piśmie procesowym z dnia 31 stycznia 2019 roku pełnomocnik powoda podtrzymał żądanie pozwu i zarzucił pozwanemu, że ten nie udowodnił w żaden sposób swoich twierdzeń zawartych w sprzeciwie. Na dodatek strona powodowa przedstawiła polecenie przelewu kwoty pożyczki na konto bankowe pozwanego.

(pismo procesowe k. 32- 33)

W piśmie procesowym z dnia 22 lutego 2019 roku pozwany ponownie zaprzeczył, aby zawierał z powodem przedmiotową umowę pożyczki oraz dodał, że w toczącym się z jego zawiadomieniu postępowaniu przygotowawczym, przedstawiono zarzuty jego synowi, T. W..

(pismo procesowe k. 40- 41)

Postanowieniem z dnia 26 marca 2019 roku Sąd, przechylając się do wniosku strony powodowej, zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przygotowawczego prowadzonego przez VIII Komisariat K. w Ł..

(postanowienie k. 49)

Na rozprawie w dniu 10 grudnia 2020 r. P. W. ponownie zaprzeczył, aby zawarł z powodem umowę pożyczki. Natomiast pozwany potwierdził, że konto bankowe wskazane w przedstawionym przez powoda poleceniu przelewu, należało do niego i było prowadzone przez S. Bank. Ponadto P. W. oświadczył, że po tym jak jego syn poinformował go, że na jego konto bankowe wpłynęła pewna suma pieniędzy, pozwany wypłacił ją i przekazał swojemu synowi.

(protokół rozprawy k. 69- 70)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

(protokół rozprawy k. 80)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Osoba podająca się za P. W. zawarła w dniu 7 grudnia 2015 roku z powodem umowę pożyczki gotówkowej nr 15 (...), zgodnie z treścią której, powód udzielił pożyczki w kwocie 945 zł, oznaczonej w umowie, jako całkowita kwota pożyczki, przy czym kwota kapitału przekazanego do swobodnego dysponowania wyniosła 500 zł. W związku z umową osoba podająca się za P. W. zobowiązała się uiścić prowizję w wysokości 445 zł należną z tytułu udzielenia pożyczki, która stanowiła całkowity koszt pożyczki. Osoba podająca się za P. W. zobowiązała się do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty w 6 miesięcznych ratach w wysokości 157,50 zł każda, w terminach zgodnych z harmonogramem. Powód był uprawniony do naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego. W razie zwłoki pożyczkobiorcy z zapłatą dwóch pełnych rat pożyczki powód mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, o ile uprzednio dokonał listownego ostatecznego wezwania do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, które okazało się bezskuteczne.

(umowa pożyczki k. 15- 19)

Tego samego dnia (...) spółka z o.o. w G. przelała na rachunek bankowy P. W. kwotę 500 zł wskazując w tytule nr umowy pożyczki gotówkowej, czyli (...).

(potwierdzenie wykonania operacji k. 35)

Pismem z dnia 14 stycznia 2016 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 157,50 zł tytułem zaległego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki.

(wezwanie do zapłaty k. 20)

Pismem z dnia 15 lutego 2016 roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z dnia 7 grudnia 2015 roku z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia.

(wypowiedzenie k. 21, dowód nadania k. 22)

W dniu 25 października 2018 r. P. W. złożył w KPP w S. ustne zawiadomienie o przestępstwie oszustwa w związku z zawarciem z (...) w G. umowy pożyczki nr (...)(...). Jako sprawcę przestępstwa pozwany wskazał swojego syna, T. W..

(protokół ustnego zawiadomienia o przestępstwie k. 3- 4 akt PR 1 Ds. 152.2019)

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2019 r. umorzono dochodzenie w powyższej sprawie z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa.

(postanowienie k. 107- 108 akt PR 1 Ds. 152.2019)

Do dnia wyrokowania pozwany nie spłacił zadłużenia dochodzonego przedmiotowym powództwem.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron procesu, a także na podstawie zeznań pozwanego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W przedmiotowej sprawie powód (...) spółka z o.o. z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od P. W. kwoty 1.184,29 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, w tym kwotę 945 zł tytułem należności głównej i kwotę 219,29 zł tytułem skapitalizowanych odsetek karnych za okres od dnia następnego po dniu wymagalności roszczenia do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, tytułem zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki nr (...)(...) zawartej w dniu 7 grudnia 2015 roku. P. W. wnosząc o oddalenie powództwa, konsekwentnie podnosił, że nie zawarł powyższej umowy.

Sąd dał wiarę twierdzeniom pozwanego przede wszystkim z uwagi na to, że podpis nakreślony pod umową pożyczki nr (...)(...) w miejscu przeznaczonym dla pożyczkobiorcy wykazuje znaczące różnice w porównaniu do podpisów pozwanego złożonych pod pismami znajdującymi się w aktach sprawy. Co prawda w przedmiotowej sprawie żadna ze stron nie wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu badań porównawczych pisma ręcznego, a dowód taki nie został również przeprowadzony, wbrew twierdzeniom pozwanego, w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez KPP w S., ani w postępowaniu karnym zakończonym wniesieniem aktu oskarżenia w sprawie III K 21/19. Jednak nie pozbawiło to Sądu możliwości oceny, czy podpis pod przedmiotową umową pożyczki gotówkowej został złożony przez pozwanego, bowiem zgodnie z art. 254 § 1¹ kpc badanie prawdziwości pisma może nastąpić przez porównanie pisma na zakwestionowanym dokumencie z pismem tej samej osoby na innych dokumentach niewątpliwie prawdziwych. Sąd w razie potrzeby może wezwać osobę, od której pismo pochodzi, w celu napisania podyktowanych jej wyrazów. W tym przypadku nie zachodziła konieczność pobrania od P. W. próbek pisma ręcznego, gdyż zrobiono to już wcześniej podczas postępowania przygotowawczego prowadzonego przez KPP w S., sporządzając protokół pobrania materiału porównawczego (k. 39- 43 akt sprawy PR 1 Ds. 152.2019).

Analiza podpisów P. W. złożonych pod sprzeciwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym (k. 7), pismem z dnia 22 lutego 2019 r. (k. 41 v.), protokołem ustnego zawiadomienia o przestępstwie (k. 3- 4 akt sprawy PR 1 Ds. 152.2019), protokołem przesłuchania świadka (k. 37 akt sprawy PR 1 Ds. 152.2019), czy w końcu w protokole pobrania materiału porównawczego (k. 39- 43 akt sprawy PR 1 Ds. 152.2019), prowadzi do jasnego spostrzeżenia o istotnych różnicach w sposobie kreślenia każdej z liter imienia i nazwiska w porównaniu do podpisu znajdującego się pod przedmiotową umową pożyczki gotówkowej. Zauważyć również należy, że pod wymienionymi pismami procesowymi i protokołami (z wyjątkiem protokołu ustnego zawiadomienia o przestępstwie) pozwany podpisywał się w ten sposób, że najpierw kreślił swoje nazwisko, a potem imię. Natomiast osoba podpisująca się pod umową pożyczki nr (...)(...) zrobiła to w odwrotnej kolejności. Dodatkowo podczas składania zeznań na rozprawie, po okazaniu umowy pożyczki gotówkowej, P. W. kategorycznie zaprzeczył, aby złożył podpisy w miejscu przeznaczonym dla pożyczkobiorcy. Pozwany wskazał jednocześnie, że pod umową pożyczki nr (...)(...) podpisał się jego syn, T. W..

Wbrew twierdzeniom strony powodowej, przedstawione przez nią potwierdzenie wykonania w dniu 7 grudnia 2015 r. przelewu kwoty 500 zł, nie może być uznane za dowód świadczący o zawarciu przez P. W. przedmiotowej umowy pożyczki gotówkowej. Co prawda z potwierdzenia wykonania operacji wynika jasno, że w dniu zawarcia umowy (...) spółka z o.o. w G. przelała na rachunek bankowy kwotę 500 zł wskazując w tytule (...), a P. W. potwierdził, że przelewu dokonano na jego konto bankowe. Jednocześnie jednak pozwany wskazał, że po pierwsze Bank (...) co miesiąc przysyłał do niego wyciąg z rachunku bankowego, a po drugie pozwany przekazał pewną kwotę pieniędzy swojemu synowi. Jak już była o tym mowa, jako osobę, która dopuściła się oszustwa P. W. wskazał swojego syna, który przebywając w jednym mieszkaniu mógł mieć dostęp do wyciągu z rachunku bankowego pozwanego i w ten sposób miał możliwość przedstawić dokument znajdujący się na karcie 34 akt sprawy, przy zawarciu umowy pożyczki gotówkowej. Poza tym P. W. oświadczył, że jego syn poinformował go, że na jego konto bankowe wpłynęła pewna kwota pieniędzy, w związku z czym pozwany wypłacił pieniądze i przekazał do rąk T. W.. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że w tut. sądzie toczy się postępowanie karne w sprawie III K 21/19 prowadzone przeciwko T. W. oskarżonemu o popełnienie w dniu 15 grudnia 2015 r. oszustwa na szkodę (...) Finansse spółka z o.o. we W. poprzez wprowadzenie w błąd co do tożsamości osoby zawierającej umowę pożyczki. W podobny sposób według autora aktu oskarżenia T. W. miał się dopuścić w dniu 4 grudnia 2015 r. oszustwa wobec (...) spółka z o.o. w W.. Podkreślenia wymaga nie tylko podobny sposób działania, czyli wprowadzenie w błąd co do tożsamości osoby pożyczkobiorcy, ale również bliskość czasowa, gdyż wszystkie trzy umowy pożyczki zostały zawarte w grudniu 2015 r.

Gdyby nawet uznać, że P. W. był stroną przedmiotowej umowy pożyczki, to pomimo tego powództwo podlegałoby oddaleniu w zakresie kwoty 445 zł naliczonej przez powoda tytułem prowizji. Wątpliwości nie budziło, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Dlatego też należałoby ustalić, czy postanowienia umowy z dnia 7 grudnia 2015 byłyby dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, LEX).

W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy, w których zastrzeżono prowizję, czyli opłatę za udzielenie pożyczki uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353¹ k.c. i art. 5 k.c., stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W sprawie w ogóle nie wyjaśniono kryteriów, jakimi kierował się pożyczkodawca ustalając

wysokość omawianej opłaty, nie wiadomo również, jaka jej część stanowić miała wynagrodzenie pożyczkodawcy z tytułu udzielenia pożyczki, a jaka miała na celu pokrycie kosztów czynności związanych z udzieleniem pożyczki. Nie budzi przy tym wątpliwości, że jeśli opłata miała być pobrana za konkretne czynności, to zasadność jej naliczenia konstytuowałaby się dopiero wówczas, gdyby czynności takie zostały w rzeczywistości podjęte. Powinność wykazania powyższego na mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obciążała powoda, który powinności tej nie sprostął. Podnieść wreszcie należy, że wysokość omawianej opłaty jest całkowicie nieproporcjonalna do kwoty udzielonej pożyczki. W świetle zasad doświadczenia życiowego trudno bowiem przyjąć, aby czynności związane z udzieleniem pożyczki w kwocie 500 zł wymagały poniesienia kosztów w kwocie aż 445 zł, nawet jeśli uwzględni się okoliczność, iż część tej kwoty stanowi wynagrodzenie pożyczkodawcy. Wyjaśnienia w tym miejscu wymaga, że wprowadzenie sporna opłata za udzielenie pożyczki została ustalona umową stron, to jednocześnie pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do przedmiotowej opłaty są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanej) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, albowiem określona przez pożyczkodawcę prowizja nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia. W tym miejscu wypada przypomnieć, że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/ 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku, I CK 297/05, Biul. SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumentkiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałyby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi. W świetle powyższych rozważań Sąd uznał, że postanowienia umowy odnoszące się do opłaty za udzielenie pożyczki nie mogłyby wiązać pozwanego nawet wówczas, gdyby postanowienia umowne ją przewidujące nie były nieważne.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.